

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

23. september 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 5 (Aktstykke nr. 162) af 19. september 2019

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for metoden til beregning af det demografiske udgiftstræk, herunder særligt hvordan de offentlige udgifter i nationalregnskabet for 2018 anvendes i beregningerne?

Svar

Væksten i det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør, hvor meget ressourceanvendelsen til det samlede offentlige forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes, at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret, dog med en korrektion for delvis sund aldring.

Beregningen af det demografiske træk er senest opdateret som en del af det *Opdaterede 2025-forløb, august 2019* med DREAM og Danmarks Statistiks Befolkningsprognose 2019 samt seneste nationalregnskabstal for det offentlige forbrug i 2018.

Overordnet beregnes det demografiske træk på det offentlige forbrug ved mekanisk at sammenholde den forventede befolkningsudvikling fordelt på alder, køn og herkomst (fra DREAM og Danmarks Statistiks Befolkningsprognose 2019) med senest tilgængelige data for individualiserbart offentligt forbrug, som skales til seneste nationalregnskabstal for det offentlige forbrug for 2018 fordelt på underområder, dog med en korrektion for delvis sund aldring.

Med individualiserbart offentligt forbrug menes offentlige forbrugsudgifter som på baggrund af detaljerede oplysninger fra Lovmodellen og statistisk metode kan henføres til borgere fordelt på køn, alder og herkomst. Det er således muligt at opgøre en real udgift pr. borger på tværs af udgiftsområderne i det offentlige forbrug.

Det offentlige forbrug kan overordnet opdeles i individuelt og kollektivt offentligt forbrug, hvor det individuelle forbrug dækker over uddannelse (folkeskole, gymnasier og videregående uddannelse mv.), sundhedsvæsenet (medicin, hospitaler, plejehjem), social beskyttelse (daginstitutioner og hjemmehjælp) og fritid, kultur mv. Størstedelen af disse udgifter kan individualiseres på alder, køn og herkomstgrupper. Visse udgifter kan dog ikke individualiseres, fx udgifter til fritid og kultur,

der ligesom det kollektive offentlige forbrug (forsvar, politi, centraladministration mv.) fordeles ligeligt blandt alle borgere.

Opgørelsen af det demografiske træk på tværs af hovedgrupper tager udgangspunkt i nationalregnskabets COFOG-fordeling af offentlige udgifter. Idet visse COFOG-grupper både indeholder udgifter under det individuelle og kollektive offentlige forbrug, og det demografiske træk opdeles på hhv. individuelt og kollektivt offentligt forbrug, er væksten i det demografiske træk ikke opgjort på tværs af de ti COFOG-hovedgrupper. Det kan dog oplyses, at grupperne under individuelt offentligt forbrug (dvs. undervisning, sundhedsvæsen, social beskyttelse og fritid og kultur mv.) svarer til det individuelle offentlige forbrug (ekskl. afskrivninger) i COFOG-gruppe 7 til 10.

Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt. Beregningen er baseret på en række forudsætninger og skøn for befolkningsudviklingen mv., som er omfattet af usikkerhed. Justerede forventninger til befolkningsudviklingen kan således have betydning for væksten i det demografiske træk.

Det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige produktivetsforbedringer i den offentlige sektor og indgår som ét blandt mange input i den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Det er et politisk valg, hvordan der prioriteres mellem tilførsel af flere ressourcer til offentlige forbrugsudgifter og fx lavere skat. Således kan de historiske udgiftsniveauer, som ligger til grund for beregningen af det demografiske træk, være udtryk for en politisk prioritering, god såvel som mindre god styring, lokale behov og ønsker mv.

Det skal desuden understreges, at der i beregningen af det demografiske træk ikke tages højde for, at omkostningen ved en ekstra bruger kan adskille sig fra de gennemsnitlige omkostninger pr. bruger. Navnlig hvad angår det kollektive offentlige forbrug, vil en stigning i befolkningen ikke automatisk afstedkomme en proportional stigning i udgifterne til forsvar, politi, administration mv.

Desuden indregnes ikke adfærdsændringer, fx ændret uddannelsestilbøjelighed eller ændret træk på sundhedsvæsenet pga. af nye behandlingsmuligheder.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister